Ա. ՏԱՐԻ — Թիւ 294 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 15 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1900 27 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1900 (Ն.Տ.)

10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԱՂԻՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի ճանտեսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20, Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՁԻ ՏՐՈՒԻԻ
Խմբագրութեան ուղղուած ամէն գրութիւն

ԹՈՇԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ դր. 75
6 » » » 40

ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը վրէ վրայ
12 ամիսը կանխիկ դր. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը վրէ վրայ
12 ամիսը կանխիկ ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 դր.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ կ'ընդունի

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ կը հրատարակուի չաբաթ աւուրները առաւօտեան։

ՔԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ԽՈՒՀԵՐ

Զբօսասէրներու, պարասէրներու տենդօտ գործունէութեան շրջանին մէջ կը գտնուինք. տարիին այդ գերազանցապէս խել խոլ օրերուն մէջ, ուր է՛ն խոհուն, ծանր գլուխ մարդիկ պահ մը կը փորձուին մոռնալ իրենց լուրջ զբաղումները, այդ մոռացութեան մէջ գըտնելով վազանցուկ երջանկութիւն մը, խնամափուկ պատրանք մը, ուրկէ յետոյ նորէն պիտի սկսին չարունակուիլ այն բոլոր ձանձալի տափակութիւնները, հմայաթափութիւնները որոնք կեանքին բազադրութեան 99%ը կը կազմեն գրեթէ միշտ։

Այժմէութենէ դուրս ելած չենք ըլլար ուրեմն, եթէ պահ մը ընթերցողին հետ խորհրդածենք զբօսանքի պայմաններուն վրայ։

Վարդապետական քարոզ մը չեմ ուզեր տալ, ուրանալով կարեւորութիւնը զբօսնելու անհրաժեշտութեան։ Ո՛չ, զբօսանքը տարրական պէտքը կը նկատեմ մարդուս, մինչեւ թէ առողջապահիկ պայմանները կը յարգուին, հոն արդէն բարոյականի պահանջումներու չմեծ մասն ալ նկատի առնուած կ'ըլլայ։ Եւ մեր աչխարհական մարդու կարծիքով, կրնանք աւելցնել թէ՝ կրօնական պատուէրներու մէկ մասը, օրինակի համար Մեծ-Պահքը, առողջապահական նկատումներ ալ կը պարունակեն իրենց մէջ։)

Այս վերապահումը ընելէ ետք կը կրկնենք թէ զբօսանքը, ծիծաղը, պէտք մըն է մարդուս։ Շատ իրաւունքով ըսած է մեր է՛ն կարող հրապարակագիրներէն մէկը թէ՝ «Շատ խնդալը անխորհուրդ մարդու մը յատկանիշն է, բայց բնաւ չինդալն ալ նենգամտութեան յայտարար նշանն է. մարդ մը որ զուրկ է խնդալու կարողութենէն, և կամ ի հարկին կընայ զսպել իր խնդալու փափաքը, մարդկային ընկերութեան դէմ ատելութիւն ունեցող, կամ գոնէ մարդկութեան քէն ընող մէկը միայն կրնայ ըլլալ։ Աչխարհին եթէ մարդկային ընկերութեան և նոյն իսկ իր անձին վնասակար տարր մը չէ, ապահով եզիք որ անօգուտ, ապարդիւն մէկն է անպատճառ։»

Անկարելի է ուրանալ այս խօսքերուն ուժգնութիւնը։ Զբօսանքը հոգեկան պէտք մըն է, առանց որոյ կը խանգարուի մեր բարոյական հաւասարակշռութիւնը։ Մարդ որպէսզի կարող ըլլայ յարատեւութեամբ յառաջդիմել իր գործին մէջ, պէտք է պահ մը թօթունայ իր լարուած ուշադրութիւնը, և իր սովորական մտազբաղումներէն բոլորովին անկախ, զուարթօրէն անցընէ իր ժամանակը։ Ինչպէս ուղեւոր մը անծայր աւազուտ անապատ մը կարել անցնիլ հարկադրուած ատեն, կանաչազարդ ոլոռիտի մը պէտքը կը զգայ իր խոնջած մարմինը կազդուրելու համար, մարդ պէտք ունի իր կեանքի ուղեւորութեան միջոցին զուարթ հանգրուաններու որոնցմէ մէկն է Բարեկենդանը։ Վանքի մենակեացներն անգամ այս խել խոլ օրերուն մէջ ունին իրենց Աբեղաթաղը։

Միայն թէ զբօսնուլ գիտնալու է։ Հաչտեցնելու է զբօսանքը՝ պարկեչտութեան և պատուաւորութեան սահմաններուն մէջ։ Կարելի է է՛ն սիրուն զբօսանքները ունենալ, և միանգամայն է՛ն պատուաւոր, է՛ն բարոյական մարդը ըլլալ։ Երեկոյթները, ընտանեկան պարահանդէսները, նուագահանդէսները և ուրիչ հազարումէկ միջոցներ՝ գեղեցիկ առիթներ են պարկեչտօրէն զբօսնելու։ Ցաւալին հոն է սակայն որ մեր մէջ կարելի չէ եղած հաչտեցնել զբօսանքն ու բարոյականը։ Հազուագէպ բացառութիւններ մէկդի առնելէ ետք, կընանք ըսել թէ մենք ընդհանրապէս սխալ ըմբռնած ենք զբօսանքի նչանակութիւնը։ Մեր ընտանեկան դըրեթէ բոլոր դասակարգերուն մէջ, զբօսանքի յաճախ անպատչաճ միջոցներ միայն կիրարկելու վարժուած, մեր մեծերը խոժոռ դէմք մը կ'առնեն պզտիկներու դէպի զբօսանքը ունեցած հակամիտութիւնը տեսնելով։ Ատոր է որ պզտիկներն ալ կը մոռնան յաճախ թէ՝ թանկագին հարստութիւն մը ունին զոր պէտք է ձեռքէ չհանեն.

—Առողջութիւնը։— Դժբախտաբար երեկոյթները, մեր համակրելի աչխատակից Մ. Ո.ի փափաքած իտէալ միջնորդը չեն ներկայացներ ընդհանրապէս, և հոգիին, մտքին ու սրտին հաճոյքները, սրամտութիւնը չեն որ լայն բաժին մը ունին հոն։ Ընդհակառակն...։

Պէտք է գիտնալ սակայն թէ զբօսնելու առաւել կամ նուազ բարձր ըմբռնումը հասարակութեան մը զարգացումին ու բարոյականին ըստոյգ չափանիչը կարելի համարիլ։ Մարդ շատ բանի մէջ կեղծիք կընայ դնել, բայց երբ խնդիրը զբօսանքի գայ, շատ անգամ անգիտակցաբար կը մատնէ իր ներքին «ես»ը։ Բարքերու խորատես ուսումնասիրող մը ժողովուրդի մը զբօսնելու եղանակէն կարող կ'ըլլայ թափանցել անոր իսկական նկարագրին։

Ուսումնասիրէ Անգլիացիին և Ֆրանսացիին նախասիրած զբօսանքները, և յայտնի կերպով աչքի պիտի զարնէ այդ երկու է՛ն քաղաքակիրթ ժողովուրդներու նկարագրին խոր տարբերութիւնը։ Մէկը Ֆո-Նդոլ, Ֆըյ-եըը, Լա Թենիս և ուրիչ մարմնակրթանքներ կը սիրէ, և ասոր հետեւանօք առնական խրոխտ նկարագիր մը ունեցած է։ Միւսը ընդհանրապէս անտես ըրած է մարմնակրթանքը մտքի զբօսանքներուն, և քիչ մըն ալ ուրիշ վատառնդղ հաճոյքներու տալով նախապատուութիւնը։

Այս պատճառաւ Անգլիացին գերազանցօրէն գործող ժողովուրդ մը եղած է, ինչ Ֆրանսացին գերազանցօրէն խօսող, սրամիտ, նուրբ, հեգնոտ։

Աչքի զարնող օրինակէն դառնալով մեր անձուկ միջավայրին, պէտք է ըսել թէ մեր զբօսանքները դիտող մը պիտի եզրակացնէ թէ գերազանցօրէն յողդողդ և տափակ նկարագրի տէր հատարակութիւն մըն ենք մենք։ Ուստի պիտի փափաքէինք որ Հայ ընտանեկան յարկերու համբաւեալ պարկեչտութիւնը՝ տլղող ուղղութիւնը տար մեր զբօսանքներուն, և այդ զբօսանքներուն մէկէն նախընտրէինք մտքի, սրտի, հոգիի ու մարմինի կազդուրում տուողները, ինչպէս են ընտանեկան պարկեչտ համախմբումները, երաժչտութիւնը, մարմնակրթանքը են։

ԶԱՔԱՐԻԱՑ

ՄԱՄՈՒԼԸ ՊԱՐՍԿԱՀԱՅԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Պարսկահայերու անդրանիկ թերթը 1894ին Թէհրանի մէջ սկսած է հրատարակուիլ Շաւէղ անունով։ Նախաձեռնութիւնը կը պատկանի Յովհաննէս Խան Մատեհասնցի (Խթիտաս իւլ վէզարէ, պաշտօնեայ արտաքին գործոց նախարարութեան Պարսկաստանի)։ Այս երիտասարդ պաշտօնեան, Պարսկահայերուն ամենէն ուսեալ և զարգացած անձնաւորութիւններէն մէկը է։ Հմուտ է Անգլիերէն, Ֆրանսերէն, Պարսկերէն, Արաբերէն և Հայերէն լեզուներուն։ Թարգմանած է հայերէնի՝ Շէյխսպիրի գլուխգործոցները, հրատարակութեամբ «Թիֆլիսի Հայոց Հրատարակչական Ընկերութեան»։

Այս անդրանիկ թերթին արտօնատէրը եղած է Պ. Անդրէաս Բէգնազարեանց։ Առաջին տարին թերթին խմբագրութիւնը կը վարէր վիպագիր Պ. Վ. Փափազեանց, և տասը խմբագրութեան օրով թերթը բաւական փայլուն վիճակ մը ունէր. սակայն ան նոր հեռանալէն յետոյ, թերթը կրանցուց իր նախկին վայրէջը։ Այս անկումին պատճառներէն մէկն է նաև Յովհաննէս Խան Մատեհասնցի իրաւացի պատճառներով խմբագրութենէն հրաժարիլը։ Թերթին արտօնատէրը, հակառակ իր չատ ցած կրթութեան (գրաչարութենէ անդին չէ անցած), չարունակ միջամտելով խմբագրական գործերուն, վհատութիւն և ցրտութիւն յառաջ բերած է խմբագրական մարմինին մէջ, և ահա այս միակ պատճառով կարող գրիչներ և ձեռնհաս անձեր խմբագրութենէ հեռանալով, թերթը մնացած էր արտօնատիրոջ ղեկավարութեան տակ։

Այդ օրէն սկսաւ թերթը հետզհետէ իր բարձրութենէն իյնալ. համբակ և խակ գրիչներ՝ հմուտ և կարող գրիչներու յաջորդեցին, անձնական խրոխտ երը ու կռիւները թերթին մէջ մեծ տեղ բռնեցին, և վերջապէս Շաւէղ չաբաթաթերթը քիչ յետոյ հայհոյանաց տոպրակի մը վերածուելով... իր չաւիղը կորսնցուց, և ծնելէն երեք տարի յետոյ մեռաւ։

Շաւէղի հոգեվարքի միջոցին՝ 1896ին՝ մէկ քանի մարդիկ մտածեցին Թէհրանի մէջ ուրիչ թերթ մը հրատարակել, անշուշտ Շաւէղի նախկին վայրէջն դիրքէն և այժմեան անկումէն քաշվերուած, և ընկերութիւն մը կազմելով սկսան հրատարակել նոր չաբաթաթերթ մը, որ հազիւ տարիի մը չափ ազօտ լոյս մը տարածելէ ետքը խաղառ չիջաւ անոր լոյսը.... Ատոր ալ անկումին գլխաւոր պատճառներէն մէկն էր անձնական խնդիրներու մեծ տեղ մը տալը, ժամանակի և միջոցվայրի պահանջման համեմատ սիրտ, միտք ու հոգի կրթող, մշակուած և լուրջ յօդուածներու բացակայութիւնը։

Պարսկաստանի մէջ թերթի մը պահպանութիւնը միշտ զգալի եղած է. ատոր պարզ ապացոյցը մենք կը տեսնենք Շաւէղի առաջին տարուան յաջողութեան մէջ։ Եթէ Պարսկաստանի մէջ Սուրհանդակի նման խնամուած ամէն թերթ մը հրատարակուի, միայն Պարսկաստանի մէջ 1000ի մօտ բաժանորդ կարող է ունենալ, չենք հաչուեր արտասահմանի բաժանորդները։

Շատ անգամ մեծ քաղաքներու մէջ գտնուող բժիչկներու և կղերներու հըրաւէր կը կարդանք, գաւառները այցելելու և այնտեղ պաչտօնավարելու, արդեօք չէ՞ կարելի նմանօրինակ հրաւէր մը կարդալ կարող խմբագիրներու, որ բարեհաճին այցելել Պարսկաստան և այնտեղ հիմնել լուրջ և օգտակար օրաթերթ մը, գոնէ չաբաթաթերթ մը...։ Այս ձեռնարկը միմիայն մարդասիրական չէ, այլև չահադիտական։ Միայն հարկաւոր է ֆոյտոռ և կարող խմբագրութիւն մը, և թերթը ունենալու է իր տաճառը տպարանը, ի հարկէ տպագրական թուղթը և մելանը մեծ ծախքանակ ներդրայէն բերել տալը ձեռնտու է։

Մեր այս հրաւէրը թերևս չատերուն ծիծաղը չարժէ, սակայն մենք կը պնդենք որ իրականալի երազ մըն է և փորձի կարօտ։ Այս կարճ տողերով արդէն հասկնալի է թերթի մը ապահովութեան, անապահովութեան, չյաջողութեան և անյաջողութեան պատճառները և պայմանները։ Պարսկաստանի մէջ լրագրի մը հրատարակման օրինական պայմաններ գոյութիւն չունին. միայն երբեմն վիրաւորուած մենծաղանները աչխատած են արդէն գոյութիւն ունեցող թերթերուն նեխտիլ ընտել։ Սակայն այս վնասները արդէն գոյութիւն չեն ունենար, երբ թերթը անհատական խնդիրներով չզբաղի, և չարաճակումներ չգործէ այս կամ այն անհատին վրայ։

...

Թէհրան

ՁՂԱՅՈՒԹԵԱՆ ԾԱԳՈՒՄԸ
ՄԵՐ ՄԷՋ

Ձղայնութիւնը, —որուն մասնագէտ բժիչկներէն չատերը՝ իրաւամբ փոփոխելէ անունը տուին, անոր վերջին ժամանակիս մէջ ունեցած հետզհետէ ծաւալումին համար՝ մինչեւ գրական ժամանակակից արտադրութիւնները, որոնց տարբերութիւնը ակներեւ կը զգացնէ անոնցմէ առջի դասական և ռօմանթիք գրուածներէն—պարզ ախտ մը չէ որ իր որոշ յատկանիչները ունենայ ու մէկ խօսքով կարելի ըլլայ անոր ճշդիւթ և մեկին սահման մը տալ։

Ինչ որ չլսախտաբոյժները ըսած են ձղայնութեան մասին, թէեւ առանց իրենց մէջ կարծիքներու որոշ համաձայնութիւն մը դնելու, սա եզրակացութիւնը կուտայ մեզի թէ՝ ձղայնութիւնը ձգային դրութեան ախտաւորուած բարդ վիճակն է, ուր ամէնէն տարօրինակ հակասութիւնները, ուղեղային գրգռումներու ամէնէն անկանոն չարժումները՝ ընդհանուր տիրող ցաւի մը ներգործումին տակ, անհատէն անկախաբար կը գործուին։ Անոր մէջ բոլոր դրսեւորութիւնները այնքան բազմաթիւ են ու այնքան ինքնամուղ արտադրութիւն մը ունին, որ զանոնք մի առ մի ուսումնասիրել, խորազննել դժուարին ձեռնարկ մը կը դառնայ, ամէնէն նրբամտ բնախօսին համար ալ։

Ձգայարանքներուն դիւրագրգռութենէն յառաջ եկած ներքին գրգռում մը՝ ուղեղին մէջ նախապէս տպաւորուած ու յետոյ անցնելով մարմնին զանազան մասերուն, արտաքին ոսկրանային անպատեհութեան մը հանդէպ ցոյց տուած անկարողութենէն՝ սարսուռներ, անկանոն գալարումներ, ընդհանուր զգայամոլ վերամազմազոտութիւն մը որ նոյն իսկ երբեմն զուրկ է ունենալէ իր գոյութեան որոշ պատճառը, քանալու տհաճութիւն մը՝ նախապէս մարմնի մէջ ընդհատ պահուած խորհրդածութիւններու տարապայման չբռնակոծութեանը կամ զգայարանքներէն անկանոն կերպով ուղեղին փոխանցուած տպաւորութիւններուն պատճառով, յեղյեղուկ յարափոփոխ տրամադրութիւն մը ուր մտքին ամէնէն տարօրինակ քմայքները կը կատարուին առանց կամքը հոն իր առանձին նըպատակ դերը ունենալու, մեղկացած կըբաւորական ճղճիմ բան մը՝ հոգիին այդ բովանդակ կրքոտութեան մէջ, խօսելու առեն անդրադարձում մը յառնախանցած տպաւորութիւններու, հիւանդում մը երբեմն առանց կարենալ հասկցուելու, մարդատեաց սեւամաղձութիւն (hypocondrie) մը, անորակելի նողկանք մը՝ ճիշդ ինչպէս խորհրդապաշտ մը կ'ունենայ աչխարհիկ բաներու համար, հիւանդոտ հայեցողութիւն մը կեանքի ամէն երեւոյթներուն՝ մինչեւ ամէնէն սիրելի՝ ծանօթ՝ արդահատող անհատներու վրայ, բացարձակապէս հաւատալով զանոնք իբր հալածող թշնամիներ, վերջապէս ընդհատ ուր մը տպրող խորհրդածութիւն մը չուրջի ամէն բաներուն վրայ, հետաքրքրութիւն մը անյագ, ապօրէն, չօչափելու ու յետոյ ներզգալու յատուկ տենչ մը որ չի կրնար գոհացուիլ, և պատճառ կ'ըլլայ ճչմարիտ խելագարութեան մը, ու արդէն այս վերջինիս ու ջղայնութեան մէջ որոշ անջրպետ մը չէ սահմանուած դուռ մէկը միւսին արդիւնքն է իր չափազանցուած աստիճանին մէջ։

Այս երեւոյթներուն ամբողջութիւնը ցոյց կուտայ ախտաւորուած անհատին անկարողութիւնը հանդէպ կեանքի դէպքերու, ու ասով ջղայնութիւնը ամէնէն ցաւալի աղէտը կը դառնայ ընկերութեան մէջ, զայն անգործունէութեան մատնող, մինչեւ մեռցնելու աստիճան կամքի դադարումը որ հիմն իսկ է մարդկային յառաջդիմութեան։ Նոյնիսկ եղած են գիտուններ որ ջղայնութիւնը լոկ իր նիւթական աւերումներու սահմանին մէջ առնելով, մարդկութիւնը հետզհետէ այդ ախտին բարձրագոյն աստիճաններուն մէջ երեւակայելով, այլասերումի (dégénération) դժբախտ մէկ տեսութեանը ենթարկած են զայն, ու այսօր ընկերութեան օգուտները փնտռող մարդասէրներէն ու լատատես իմաստասէրներէն ոչ մէկը կրնայ հակառակիլ այդ տեսութեան, երբ զգալի կոշմանի լայն ակնարկ մը ձգած հետզհետէ ճարակող այս ախտին յառաջխաղացութեանը վրայ, ամէն ընկերութիւններու մէջ, ամէն կլիմայի ջակ։

Ներկայ, ամէնէն հրաչալի հակազդեցութիւն մը՝ ընդհանուր տիրող ցաւի մը ներգործումին տակ, անհատէն անկախաբար կը գործուին։ Անոր մէջ բոլոր դրսեւորութիւնները այնքան բազմաթիւ են ու այնքան ինքնամուղ արտադրութիւն մը ունին, որ զանոնք մի առ մի ուսումնասիրել, խորազննել դժուարին ձեռնարկ մը կը դառնայ, ամէնէն նրբամտ բնախօսին համար ալ։

Համառօտակի պարզելէ յետոյ թէ ինչ գլխաւոր պատճառներ կրնան այդ ախտին ենթակայ ընել անհատը, պիտի անցնիմ բուն խնդրին, որ է մասնաւորել մեր խօսքը՝ այդ ախտին մեր մէջ տակաւին ունեցած վիճակին վրայ իր ներկայ թարմութեամբը, և մատնանչել անոր տարաժամ գոյութեան հետզհետէ յառաջխաղացութիւնը՝ իր սկզբնական չարժառիթներով։

Մարդկութիւնը դէպի ջղայնութիւն մղող պատճառներ կան, որոնց մէկ մասը բնութենէն ու միւսն ալ ուղղակի մարդէն կուգան։ Ցաւանի է որ այդ պատճառներէն չատերը միասին կ'ազդեն ջղայնութեամբ վարակուող անհատին վրայ։

ՎԱՂԻՆ ԴԱՇՏԱՅԻՆ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԵՎ ՑՄԱՀԱՆԴԵՍԱՅԻՆ

ՅԵՑՈՑՈՅՈ

ՎԱՐԿԱՆԻՇ ՀԱՅԿԱԶՆ

1900 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

Ընդունում ենք պատվերներ՝ 1900 տարատեսակ փոստային նամականիների համար։

ՆԱՄԱԿՆՈՒԹԻՒՆ։ — Ամեն մի պատվերի համար անհրաժեշտ է ուղարկել 1830 թվականի մի նամականի։ Գինը 15 կոպեկ։ Ուղարկել հետևյալ հասցեով՝ Ս. ՂՈՒԿԱՍՈՎՈՒ, Ալեքսանդրապոլ, Կիրովական փողոց, տուն Ս. ՂՈՒԿԱՍՈՎԻ։

ՀԱՅՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ստորագրյալս հայտնում եմ, որ ես ինձ համարում եմ Ալեքսանդրապոլի գավառական դատարանի պարտապան 10239 հոգի գյուղացիների առջև, որոնք ինձ տվել են իրենց հողերը 1861 թվականի փետրվարի 19-ի կանոնադրության համաձայն։ Ես պարտավորվում եմ 406 ռուբլի 173,000 մանեթ արժողությամբ հողերը տալ գյուղացիներին 6 տարվա ընթացքում (1 մայիսից մինչև 1 մայիս)։ Ես պարտավորվում եմ 8 ընթացքում վճարել գյուղացիներին 63 հազար մանեթ, իսկ մնացած 110 հազար մանեթը՝ 6 տարվա ընթացքում։ Ես պարտավորվում եմ 1 մայիսից սկսած 6 տարվա ընթացքում վճարել գյուղացիներին 19 հազար մանեթ, իսկ մնացած 91 հազար մանեթը՝ 3 տարվա ընթացքում։ Ես պարտավորվում եմ 1 մայիսից սկսած 3 տարվա ընթացքում վճարել գյուղացիներին 107 հազար մանեթ, իսկ մնացած 107 հազար մանեթը՝ 19 հազար մանեթ 1 մայիսից սկսած 6 տարվա ընթացքում։ Ես պարտավորվում եմ 1 մայիսից սկսած 6

սաղէմի Պոլսոյ փոխանորդ Տ. Գէորգ եպսկ.է, Ն. Սրբազնութիւնը ի պատասխանի հեռագրով հաղորդած է որ Ս. Պատրիարքէն 50 ոսկի ստացած է իբրև Թերճանչիւ ճամբու ծախքին և թէ 50 ոսկի ալ Ատանայի մէջ պիտի վճարուի իրեն։

ՄԱՐՍԻԼԻԱՑԻ մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ փետր. 8/20 թուականով.—«Մարսիլիոյ Հայ գաղթականութեան հոգևոր հովիւ Սահակ քհ. Իւթիւճեան, որ երկար ատենէ ի վեր անտանելի հիւանդութեամբ մը կը տառապէր, նախորդ գիշեր վախճանեցաւ, ազատելով թէ՛ ինք և թէ՛ իր ընտանիքը. Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ, իրիկուան ժամը 3ին, և Օծման արարողութիւնը կատարեց Գէորգ եպիս. Իւթիւճեան, որ կարճ քարոզ մըն ալ խօսեցաւ հանգուցելոյն վրայ։ Գաղթականութեան մեծագոյն մասը ներկայ էր արարողութեան։ Վախճանեալը 67 տարեկան էր, 19 տարի առաջ Պոլսէն Ֆրանսա գալով իր ընտանեօք, իր նախաձեռնութեամբ բացած է Մարսիլիոյ և Բարիզի հայկական մատուռները, որոցմէ առաջինին մէջ 16 տարի պաշտօնավարած է, իսկ վերջինին մէջ 3 տարի։ Իր այս առաւելութիւններով հանդերձ, ինք ալ ամէն մարդու պէս իր այլևայլ պակասութիւնները ունեցաւ։ Իրաւ է թէ մինչև այժմ մեծ զոհողութիւն մըն ալ ըրած չլինելով մեր քհ.ներուն նկատմամբ, իրաւունք ալ չունինք պահանջելու որ ամէն քհ. մէյմէկ Տ. Խաչատուր ըլլայ։» Այս նամակին մէջ նորութեան մըն ալ կը պատահինք։ Հայ քհ.յի մը օծումը կատարուեր է կէսօրէ երեք ժամ յետոյ և առանց պատարագի։ Մեր կողմերը այս տեսակ բան տեսնուած չէր, բայց կ'երևի որ Տ. Գէորգ եպս. Եւրոպայի մէջ տպուած քահանայաթաղի Մաշտոց մը ունի, որուն երեսը մենք տեսած չենք։

ՍՍՈՑ վանքին մէջ բացուած ժառանգաւորաց վարժարանին յատկացուած Շահնազարեան կտակէն մնացած գումարին վրայ աւելցնելու համար, Ֆիլիպէէն Եգնաեան Կարապետ էֆ. 151 ոսկի ղրկած է Ս. Պատրիարքին։ Ի նպաստ կարօտեալներու Մանչէսթրի հայերն ալ 400 անգլ. ոսկի ղրկած են Ն. Սրբազնութեան, որ երկու նուէրներուն համար ալ օրհնութեան գրեր ղրկեր է։

ԱՐԱԲԿԻՐԻ առաջնորդ Մուշեղ Ս. Վ. անցեալ կիրակի օր քարոզեր է Զմիւռնիոյ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն մէջ և այցելեր է տեղւոյն վարժարանները և որբանոցները։

ՆՐԷԿ Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյն մէջ պատարագեց Տ. Բարթուղիմէոս Արքեպսկ. ի հանգիստ հոգւոյ հանգուցեալ Նուրեան էֆ.ի և քարոզ մը խօսելով, իբրև մօտէն գիտակ՝ հանգուցելոյն գործերը գրուատեց և մասնաւորապէս յիշեց Բերայի թաղին և եկեղեցւոյն մատուցած ծառայութիւնները։ Պատարագէն յետոյ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ որուն ներկայ էին Նուրեան ընտանիքին անդամները և անոնց ազգականները ու բարեկամները։

ԶՄԻՒՌՆԻԱՆԷ Մատթէոս էֆ. Պալեօզեան 3 ոսկի ղրկած է Ազգ. Հիւանդանոցին, փոխան ծաղկեփունջի հանգուցեալ Նուրեան էֆ.ի յուղարկաւորութեան առթիւ։

ՄԵՐ ԹԵՐԹՕՆԸ.—Գիշեր ատեն չորրորդ էջի թերթօնի մասը դիպուածով ցրուած ըլլալուն, հարկ եղաւ առանց թերթօնի հրատարակել այս օրուան Սուրհանդակը։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Սերովբէ էֆ. Տամատեանի ընդ. Օր. Մալվինա Մ. Փափազեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի երկու օսմ. ոսկի նուիրած է հիւանդանոցին Աստուածատուր էֆ. Մերճիմեկեան։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

26 Փետրուար 1900

Ֆրանսական 3% գոցուեցաւ	101.32
Րէժի	294
Քոնսօլիտ	24.30
Երկաթուղի	129.25
Պանք Օթթօման	579.
Թրանսվալ	68.50

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(Այս առտուան)

ՊԱՇՏՕՆ. — Պուլանըքի (Պիթլիզ) գայմագամ անուանեցաւ Վարդայի գայմագամ Նէճիպ պէյ, որուն յաջորդեց Պուլանըքի գայմագամ Ալի Ղալիպ պէյ։

Վճառբէկ Ատենի ընդհ. դատախազ՝ նոյն ատենի պատժադատ ճիւղին նախագահ Ճէլալ պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Գերմանիոյ բժշկական համալսարանին ներքին հիւանդութեանց ուսուցիչ Բրօֆ. Տքթ. Ֆոն Լոյտընի, և արտաքին հիւանդութեանց Բռոֆէսէօռ Տօքթ. Ֆոն Պէրկմանի։ Գ. կարգի Մէճիտիէ՝ հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնատան իրաւագէտ խորհրդական Պետրոս Ֆուատ (Խօրասանճեան) էֆ.ի։ Ե. կարգի Մէճիտիէ՝ Մաքրիգիւղի կայարանին դեր-տնօրէն Եանգօ Անաստասիատի էֆ.ի։ Իֆթիխարի շքադրամ՝ նոյն կայարանի պաշտօնեայ Ֆըրանսուա Օբէրատովիչի։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ.— Մանչէսթըր Կուրիէն կ'իմանայ թէ կայս. կառավարութիւնը որոշած է Օսմ. բանակին համար 86 հատ Քրուբի արագաձգութեան թնդանօթներ գնել։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ Օսմ. զինուորներու բաժնուած 450 հազար Մավզէրեան հրացաններէն զատ 250,000 հրացան ևս Պոլսոյ ռազմամթերքի մթերանոցներուն մէջ պահուած են։ Կառավարութիւնը մտադիր է 220,000 հրացաններ ևս գնել։

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻ ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ.— Վերջերս Քէօսթէնճէի մօտ պուլկարեւ-ռումանական սահմանագլխին վրայ կռիւ մը տեղի ունեցեր է։ Պուլկար զինուոր մը պուլկարական հողին վրայ փախստական մը կը հալածէր, երբ այս վերջինը Ռումանական հողը անցնելով հովիւներուն ապաստանեցաւ։ Պուլկար զինուորը հովիւներուն խոշոր շուներուն կողմէ խածնուելով կռիւ մը յառաջ եկաւ, որուն հետևանօք զինուորը իր ընկերակիցները օգնութեան կոչեց։ Պուլկար մէկ քանի զօրքեր սահմանագլուխը անցնելով գնտակ պարպեցին հովիւներուն վրայ, որոնցմէ մէկը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Հովիւները թէև Ռումանիացի զինուորներու դիմեցին. սակայն այս վերջինները իրենց տեղերէն բնաւ չշարժեցան։ Կռիւը աւարտելէն ետքը Պուլկար զինուորները իրենց երկիրը վերադարձան։ Վիրաւոր հովիւը Քէօսթէնճէ փոխադրուելով քիչ ետքը մեռաւ։ Երկու կառավարութիւնները քննութիւն բացած են կռիւին բուն պատասխանատուն գտնելու համար։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ.—Փետ. 12/24ին Ատենի մէջ ժանտախտի 6 նոր դէպք ևս պատահեր է։

—Փետր. 12/24 թուակիր հետևեալ հեռագիր-շրջաբերականը ղրկած է առողջապահական բոլոր տեսչութեանց. —«Առողջապահական բարձրագոյն խորհուրդին որոշմամբ Ատենէ եկողներուն դէմ տասնօրեայ քարանթինա հաստատուած է։»

ՕՐ. ԷԼԻԶ ԲԷՔՇԷՆ. — Նշանաւոր Ռուս դաշնակահար Օր. Էլիզ Բէքշէն առջի օրը Կայս. Պալատան մէջ նուագեց։ Վեհ. Սուլթանը նուագահանդէսէն ետք գնահատելով դաշնակահար օրիորդին տաղանդը բարեհաճեցաւ Բ. կարգի Շէֆգաթ շնորհելու անոր։

ՀԱԼԷՊԻ իտալական նորընտիր հիւպատոս տը Բիվիւթա մարքիզը իր նոր պաշտօնատեղին ժամներ է։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆԵՐՈՒ մէջ թէզքէրէի պաշտօնեաներու կողմէ գառու թէզքէրէներու համար վաճառականներէն 1 ղրշ. առնուիլը վերջնապէս արգիլուած է։ Իգտամ այս առթիւ կը գրէ. «Վաճառական մը իր ապրանքը մաքսատուն բերելով մաքսատուրքը վճարելէ և ուրիշ ձևակերպութիւնները կատարելէ ետքը թէզքէրէի պաշտօնեային կը ներկայանայ։ Այս վերջին ալ վաճառականին կ'ըսէ երբեմն թէ աճապարելու բան մը չունի, թէ սիկառը խմելէ կամ ուրիշ գործ մը լմնցնելէ ետքը կը գրէ թէզքէրէն եւն. եւն։ Այս ամէնը գիտէ՞ք ինչու համար է. 40 փարայի համար։ Վաճառականը պէտք է 40նոց մը սահեցնէ գրագրին սեղանին մէկ ծածուկ կողմը դրուած տուփի մը ծակէն ներս։ Եթէ այսպէս չընէ թէզքէրէ մը գրուիլը ժամեր կը տևէ։ Զմոռնանք ըսելու նաև թէ այս 40 փարան տուրք չէ, կաշառք է։»

ԷՐԷՅԼԻԻ մէջ Օռոզտի Պաք վաճառատան կողմէ շահագործուիլը խնդրուած 4 ածխահանքերը քննելու համար երէկ 4 երկրաչափներ այդ քաղաքը մեկնեցան։

ԴԻԱԿՆԵՐԸ. — Մաքսային ձեռնհաս պաշտօնատան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Պարսկաստանէ Միջագետք ղրկուած դիակներու մասին, որոնք Քէրպէլայի մէջ կը թաղուին։ Որոշուած էր որ դիակները 3 տարի Պարսկաստան մնալէ ետքը Քէրպէլա տարուին, սակայն հիմա երբեմն նոր մեռեալներու ալ դիակները կը փոխադրուին հոն, որով հաւանական է որ, համաճարակ մը ծագի այն կողմերը։ Ամէն տարի 10 հազարի չափ Պարսիկ դիակներ Քէրպէլա կը բերուին թաղուելու համար։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քոնսդան առջի իրիկուն Բարիզէ ճամբայ ելաւ մայրաքաղաքս գալու համար։

ՀՐԱԺԱՐԵՑՈՒՑՈՒԱԾ պաշտօնեաներու ամսաթոշակ և գործ հայթայթելու համար նոր յանձնաժողով մը պիտի կազմուի Ներքին Գործոց պաշտօնատան մէջ նախագահութեամբ նոյն պաշտօնատան խորհրդական Րէֆիգ փաշայի։ Այս յանձնաժողովին անդամակցելու համար հրաւէր ուղղուած է Դատական, Քաղաքապետական, Ոստիկանական և Թղթատարական պաշտօնատուներուն, որպէս զի մէյմէկ ներկայացուցիչ անուանեն։ Այս յանձնաժողովը յառաջիկայ երեքշաբթի օրը նիստ պիտի գումարէ։

ՀԱՑՏԱՐ-ՓԱՇԱՅԻ չարաթ իրիկուան հրդեհին մէջ այրող փայտաշէն տուններ հետևեալ ապահովագրական ընկերութեանց ապահովագրուած են եղեր.—«Իւնիօն տը Բառի» 1000 ոսկի, «Իմբէռիալ» 1000 ոսկի, «Քոմէռսիալ» և «Լընտըն» 500ական և Օսմ. Ապահովագրական ընկերութիւնը 150 ոսկի։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ Վարչութեան Անգլիացի և Հոլանտացի բաժնետերէրու նախորդ պատուիրակ Սըր Ֆիցճէրըլտ Լաուի՝ Պ. Սմիթի յաջորդելը գրած էինք։ Պ. Հէնրի Պէյինկըրն Սմիթ 37 տարեկան է դեռ և Հնդկաստանի նախորդ փոխարքայ Լորտ Էլճինի մանուոր քարտուղարը եղած է և անոր աղջկանը հետ ամուսնացած է։ Պ. Սմիթ Անգլիոյ ելևմտական նախարարութեան մէջ պաշտօնի մը տէր էր։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆերտինանտ իշխանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, երէկ առտու Պալաթի Պուլկար եկեղեցիին մէջ գոհաբանական աղօթք կարդացուեցաւ և Պատարագ մատուցուեցաւ Էկզարքին կողմէ։ Արարողութենէն ետքը մայրաքաղաքիս Պուլկար գաղթականութիւնը գործակատար Պ. Կէշօֆի միջոցաւ շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Սօֆիա։

ՍԹՈՔՀՈԼՄԻ Օսմ. դեսպան Շէրիֆ փաշա փետր. 19ին հացկերոյթ մը տուեր է, որուն ներկայ գտնուեր են Շուէտի վարչապետ Պ. Պօսթրոմ, ծերակոյտի նախագահ կոմս Սբար, բոլոր նախարարները, պետական և պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ եւն.։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ. — Շաբաթ օրը Հանր. Պարտուց Վարչութիւնը 140 հազար ոսկի վճարեց Բասարայի երկաթուղւոյ ընկերութեան՝ իբր քիլոմէդրի երաշխաւորութեան գումար։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Իգտամ մանիֆաթուրայի վաճառական Միհրան էֆ. Գափամաճեանի սնանկութեան վրայ խօսելով կ'ըսէ. «Միհրան էֆ. թէ՛ ամուսնութեանը և թէ ժառանգութեան պատճառաւ մեծ հարստութեան տէր էր, և բոլոր վաճառականներուն քով վարկ ունէր և բնաւ ոևէ դրամական մնաս ըրած չէր։ Հետևաբար իր այս յանկարծական սնանկութիւնը մեզ զարմանք և ցաւ պատճառած է, կը լսենք թէ յիշեալ էֆ.ն, հօրմէն մեծ հարստութիւն ժառանգած է և կնոջն ալ հարուստ ընտանիքի մը պատկանելուն պատճառաւ բաւական դրամի տէր եղած է։ Միհրան էֆ. մանիֆաթուրաճիութենէ զատ ոսկերչութիւն ալ կ'ընէ և քովը բազմաթիւ թանկագին քարեր ալ կը գտնուին եղեր։ Մեր մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով Գափամաճեան էֆ. իր պարտքերուն մեծ մասը վերջին երկու ամիսներուն մէջ ունեցեր է։ Վերջապէս այս սնանկութեան բուն պատճառները անհասկնալի կը թուին։ Սնանկութեան դատը տեսնուած պահուն եթէ խարդախութիւն մը գործուած ըլլալը ապացուցուի, այն ատեն՝ օրինական պատիժին պիտի ենթարկուի»։

ԻՒՆԻՕՆ ապահովագրական ընկերութեան կ. Պոլսոյ գործակալ Սիմոն էֆ. Գայսերլեան, որ ընկերութեան գործերուն համար ամիսէ մը ի վեր Բարիզ կը գտնուէր, նախընթաց օր մայրաքաղաք դարձաւ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂՒՈՅ ժամանակացոյցը պիտի փոխուի յառաջիկայ հինգշաբթիէն սկսեալ։ Նոր ժամանակացոյցը տեսէք չորրորդ երեսին մէջ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 25 փետր.—Բարտուպըրկէ Ռիւթէրի կը հեռագրեն փետր. 23 թուով.—«Զօր. Քրոնժէի վիճակը յուսահատական է առաւել քան երբեք։ Անգլ. թնդանօթները կ'իշխեն գետին մօտ գտնուող բոլոր բլուրներուն։ Անգլիական բանակները հասնող Պօէր դասալիքները կ'ըսեն թէ անգլ. հրետանիին կրակը շատ զօրեղ եղած է։ Զօր. Քրոնժէ պատրաստ է եղեր անձնատուր ըլլալու, բայց երիտասարդ Պօէրները ընդդիմացեր են։»—Փետր. 24—Երէկ Պօէր ջոկատ մը յարձակեցաւ անգլ. յառաջապահներուն վրայ։ Պօէրները բազմաթիւ մեռեալներ և վիրաւորներ ունեցան։ 100ի չափ Պօէրներ գերի բռնուեցան։ Անգլիացիներուն կորուստն է 9 մեռեալ և 28 վիրաւոր։—Անգլ. հրետանին մէկ քանի անգամ թնդանօթի կրակ ըրաւ Զօր. Քրոնժէի դիրքին վրայ։ Անգլիացիները հետզհետէ աւելի սեղմ կերպով կը պաշարեն Պօէր զօրքերը։»

—Բրիւքսէլէ եկած հեռագիրները կ'ըսեն թէ Զօր. Քրոնժէի բանակը միշտ պաշարուած է։ Ուրիշ մանրամասնութիւն չկայ։ Զօր. Քրոնժէ կը մերժէ անձնատուր ըլլալ։

—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պօէրները Բարտէպըրկի մէջ յարձակեր են Զօր. Մէթիւընի վրայ, բայց ետ մղուեր են զգալի կորուստներով։ Անգլիացիները 50 գերի բռներ են։

—Բոլէնսոյէ փետր. 23 թուով Ռիւթէրի կը հեռագրեն.—«Երէկ և այսօր կատաղի կռիւ մը տեղի ունեցաւ Թըլէնալին հետ, որ ահռելի դիրք մը կը գրաւէ կրոլլըրս Քլուֆի (Բոլէնսոյէ 3 մղոն դէպի հիւսիս-արևմուտք) և միրճակայ բլուրներուն վրայ։ Անգլիացիները այսօր սկսան իրենց յառաջխաղացութիւնը, դէպի այս բլուրները։

—Անգլիացիները գրաւեցին Պարքլի-Ուէսդը, որ կը գտնուի Քիմպըրլէի հիւսիս արևմուտքը։ Անգլ. Ջոկատներ Տուկլաս կը մեկնին։

—Զօր. Պըլըր նորէն յարձակեցաւ Լէտիսմիթի առջեւ գտնուող Պօէրներուն վրայ, առանց ո և է արդիւնք ձեռք բերելու։ Անգլ. զօրավար մը վիրաւորուեցաւ։

—Լէտիսմիթի պահապան զօրքը փորձեց դուրս յարձակում մը ընել, բայց ետ մղուեցաւ ծանր կորուստներով։ Զօր. Պըլըրի բանակը շատ դանդաղ կը յառաջանայ։

—Մասնաւոր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Զօր. Պըլըր Լէտիսմիթէ 6 մղոն հեռու կը գտնուի։

—9 անգլ. հրետաններ Բարկլյա հասան։

ԲԱՐԻԶ.—Աֆրիքանտըրներու ապստամբութիւնը ծաւալած է գրեթէ ամբողջ Բարկլյայի մէջ։

—Զօր. Քրոնժէի կացութեան վրայ զանազան կարծիքներ կան։

ՎԻԵՆՆԱ (Պաշտօնական).— Հասմի աւստրիական գեսպանատան խորհրդական Պ. Ֆոն Զէնձիօրճի պատասխանատու և լիազօր պատուիրակի տիտղոսով Սօֆիայի ընդհ. հիւպատոս անուանուեցաւ։

—Աւստրիոյ կայսրը հրովարտակ մը ստորագրեց, որ կը լուծէ Բայխսրադը առանց թուականը որոշելու։ Վարչապետը պիտի գործադրէ այս հրամանագիրը, եթէ խափանարար ցոյցերը շարունակուին։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 26 փետր.— Պըրլինէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Զօր. Քրոնժէ յաջողեր է փախչիլ Անգլիացիներու հալածանքէն։

—Նիւ-Եօրք-Հէրըլտ կ'ըսէ թէ անգլ. Զօր. Ֆրէնչ պաշարուած է (?).

ԼՈՆՏՈՆ.—Զօր. Պըլըր հաղթական Պօէրներու քովէն ընդդիմութեան Լէտիսմիթի վրայ կը քալէ։ Անգլ. բանակին կորուստները մեծ են։

ՎԻԵՆՆԱ.—Մեր [illegible] ծագեցան։ 5000 գործաւորներ կը բողոքեն [illegible] դէմ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Բարիզի սպանիական դեսպանը Պէլ[illegible] փոնս ԺԳ. Թագաւորին կողմէ [illegible] ուած Թուականն [illegible] Գերմանիոյ [illegible] յանձնելու համար։

ՄՆՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ օրը Սակարանի ժողովին անդամներու ընտրութիւնը կատարուելով հետևեալ 7 անձերը ընտրուեցան.—Պ. Պ. Ն. Մարինօ, Ն. Գալանճի, Զիգի Զիսի, Ահարոն Նախում, Աւրամ Գօհէն, Թէզտոս Աբօստոլիտի և Ֆէրտինանտ Թալասօ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Օսմանեան քօնսօլիտէ		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ղրշ.	—.—
Երեկուան բարձր գին	»	—.—
» վար »	»	—.—
Սէրի B	»	—.—
» C	»	—.—
Ռումելի Երկաթուղի		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր.	—.—
Երեկուան բարձր գին	»	—.—
» վար »	»	—.—
Թրամվայ բաժնեթուղթ	Լ.Օ.	6.80
» փուխանա	Ֆր.	2.14
» Պարտաթուղթ	»	483 —
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Լ. Օ	4 12½
Բրիօրիթէ Թիւրք		494.50
Սպանիական		69.05
Իտալական		93 70
Թրանսվալ		67.
Դրամներու ընթացք		
Մէճիտիյէ արծաթ	Ղրշ	108.05
Մէթալիք	»	96.10
Անգլիական ոսկի	»	110.22
Ֆրանսական ոսկի	»	87 30
Քրիմից	»	51.07
Ռուսիոյ թղթադրամ	»	8.58
Լոնտոն 3 ամիս		110.37
Բարիզ » »		22.81
Ֆիօրին Մարսա		18.50
Վիեննա չէք		21 80

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

24 փետրվար	ԼՈՆՏՈՆ Անգլիական	ԲԱՐԻԶ Ֆրանսական
Անգլ. գոնս.	101.25	101 25
Օսմ. գոնս. Սէրի B	47.25	48 —
» » » C	27 25	27.75
» » » Dբաց	23 50	24 40
» » » D գոց	23 50	24,40
Թրանսվալ	2 50	67 50
Պանք Օթթօման	13	578.—
Գրէտի Լիոնէ		1105
Օսմանիէ		435·—
Օսմ. Մաքսատուն		505 50

ԳԻՒՂԵՐՈՒ ՎԻՃԱԿԸ

ՖԷՐԻՋԼԻ

Գեղեցիկ բլուրի մը կողին վրայ շինուած գիւղ մըն է Ֆէրիզլի, Ատաբազարի թեմ, և կը բաղկանայ 200 տունէ, ամէնն ալ Հայ։ Տեղացի արհեստաւոր բնաւ չկայ. ամէնն ալ երկրագործ են։ Հողը թէև խիստ բարեբեր է բայց լաւ մշակուած չէ։ Գիտական պայմաններու տակ հողը պարարտացընելու, անոր բազդրութիւնը բարելաւելով աւելի օգտակարապէս իր նպատակին ծառայեցնելու փափաքը չունին բնաւ։ Զարգացած և ուսեալ անհատ մը Դիոգինէսի լապտերով պէտք է փնտռել այս գիւղին մէջ։ Ցաւալի է որ անբարոյութիւնը, իր ամենատգեղ երեւոյթին տակ կը պարզուի հոս. այս պատճառով, հակառակ հողին բարեբերութեան, նիւթապէս ալ ինկած է գիւղը, և շատ քիչեր կրնան իրենց տարեկան ապրուստը ճարել. իսկ մեծամասնութիւնը ըստրուկներ են վաշխառուներու։ Հոս կը տեսնուի վաշխառութիւնը իր ծայրագոյն անգթութեամբ։ Գիւղացիին 100էն 5ը հազիւ կրնայ իր ստորագրութիւնը գրել. իսկ լրագիր մը կամ հանդէս մը կարդալու կամ հասկնալու կարող տեղացի գրեթէ բնաւ չկայ։ Հետևաբար մի զարմանաք երբ ըսեմ թէ լրագիր ալ չկայ։ Թաղականութիւն չկայ և գրեթէ երբեք կացած ալ չունի, որովհետև թաղական բառին նշանակութիւնը մինչև հիմա հասկցուած չէ հոս։ Վիճակիս Առաջնորդ Սրբազանը քանի մը անգամ փորձած է թաղականութիւն հաստատել. բայց թէ՛ ընտրողները և թէ ընտրուողները անգիտակ ըլլալով այդ պաշտօնին, չեն գիտցած թէ ինչ և ինչպէս պէտք է գործել. հետևաբար ընտրութիւնը ապարդիւն մնացած է և ժողովը ինքնին ցրուած։ Առաջնորդը քանի մը անգամ առաջարկեց գիւղի մեծամասնութեան որ ժամանակուան մը համար Ատաբազարէն ձեռնհաս մէկու մը յանձնեն գիւղին գործերը, զանոնք կանոնաւորելու և զիրենք ալ հրահանգելու համար, բայց ընդդիմացան, որովհետև իրենց շահերը կը վտանգուին։ Ֆէրիզլիի համար ամենայն ինչ է չօրպաճին։ Բարենպատակ գործի մը մէջ առաջնութիւն ստանալու բարի փափաքը ունեցող չկայ, բայց երբ մարտ ամսոյ մէջ չորպաճի ընտրելու ժամանակը կուգայ, այդ պաշտօնին թեկնածուները ա'յնչափ շատ են որ գաղտնի մեքենայութիւններով կ'ուզեն իրարու ձեռքէ յափշտակել, և ընտրութիւնը քանի մը ամիսներ երկարաձգուելէ վերջ, կառավարական միջամտութեան հարկ կը տեսնուի։ Դիւրին է թէ մտածել թէ՛ ինչ ծածուկ հնարագիտութիւններ կը գոր-

ՎԱՅՍՀԱՔԱՎ ՎԱԳԱՀՅԱՑ

Ն. Բ. Գ. Գաբրիելյան պատկերասրահ—Մատուցում է 100 գրչի՝ մատիտի—ձրի փաթեթ։ 12 գեղանկար հիանալի դիրքերով, որոնք ներկայացնում են մեր գեղեցիկ հայրենիքի տարբեր անկյունները։ Գնել կարելի ամեն օր՝ առանց հատուկ հրավիրատոմսի։

«ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՍԱՐՅԱՆ» ՎԱՀԱՆԱՅԻՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Ա. Ա. Ալեքսանդրյանի անվան գրադարան, Ա. Ա. Ալեքսանդրյանի անվան փողոց, 2։ Հեռ. 239-189-580։—Ներսիսյան Ժառանգ. 870-644-476։

Գրադարանը բաց է ամեն օր, բացի երկուշաբթի և տոնական օրերից, առավոտյան ժամը 9-ից մինչև երեկոյան ժամը 16։ 15,000 գիրք։ Ընթերցասրահում՝ 29։ Ամսական վճարը՝ 3 ռուբլի։ Ուսանողների համար՝ 1 ռուբլի 50 կոպ.։ Ընթերցասրահում՝ 5 ռուբլի։ Ուսանողների համար՝ 3 ռուբլի։ Ամսագրերի բաժանորդագրությունը՝ 9 ռուբլի